

468

614

Ministry of Civil Affairs

Broj: 09-33-5-1528-12-EI/14
Sarajevo, 9. 6. 2015. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO

PRIMLJENO:			
Organ/organizaciona jedinica	Klasifikaciona jedinica	Redni broj	Broj priloga
01	02	17941	

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
Dr. Ante Starčevića bb
88 000 Mostar

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije BiH
Hamdije Kreševljakovića br. 3
71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Republika Srpska
Ministarstvo prosvjete i kulture
Republike Srpske
Trg Republike Srpske br. 1
78 000 Banja Luka

Bosna i Hercegovina
Republika Srpska
Narodna skupština Republike Srpske
Vuka Karadžića br. 2
78 000 Banja Luka

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona
Mehmedalije Maka Dizdara bb
77 000 Bihać

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Unsko-sanskog kantona
Alije Čerzeleza br. 2
77 000 Bihać

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Posavskog kantona
Jug I bb
76 270 Orašje

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Posavskog kantona
Svete Ane 49
76 233 Domaljevac

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona
Muhameda Hevajia Uskufija br.1
75 000 Tuzla

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Tuzlanskog kantona
Rose Hadživuković br. 1
75 000 Tuzla

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona
Zmaja od Bosne bb
72 000 Zenica

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Zeničko-dobojskog kantona
Kučukovići br. 2
72 000 Zenica

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku,
kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona
Goražde**
1. Slavne višegradske brigade br. 2a
73 000 Goražde

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i
sporta Srednjobosanskog kantona**
Stanična br. 43
72 270 Travnik

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i
sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona**
Stjepana Radića br. 3
88 000 Mostar

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i
sporta Zapadnohercegovačkog kantona**
Stjepana Radića 37 b
88 220 Široki Brijeg

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Ministarstvo za obrazovanje, nauku i
mlade Kantona Sarajevo**
Reisa Džemaludina Čauševića br. 1
71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Ministarstvo, znanosti, prosvjete, kulture i
sporta Kantona 10**
Stjepana II. Kotromanića bb
88 101 Livno

Bosna i Hercegovina
Brčko Distrikt BiH
**Odjeljenje za obrazovanje u Vladi Brčko
distrikta BiH**
Bulevar mira br. 1
76 100 Brčko distrikt BiH

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Skupština Bosansko-podrinjskog
kantona Goražde**
Maršala Tita br. 13
73 000 Goražde

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Skupština Srednjobosanskog
kantona**
Aleja Konzula bb
72 270 Travnik

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Skupština Hercegovačko -
-neretvanskog kantona**
Jakova Baruha Španca br. 2
88 000 Mostar

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**Skupština Zapadnohercegovačkog
kantona**
Stjepana Radića 37 b
88 220 Široki Brijeg

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Kantona Sarajevo
Reisa Džemaludina Čauševića br. 1
71 000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Kantona 10
Kralja Zvonimira bb
80 240 Tomislavgrad

Bosna i Hercegovina
Brčko Distrikt BiH
Skupština Brčko distrikta BiH
Mladena Maglova br. 2
76 100 Brčko distrikt BiH

Bosna i Hercegovina
Agencija za predškolsko, osnovno
i srednje obrazovanje BiH
Kneza Domagoja bb
88 000 Mostar

Predmet: Informacija o izvršenju Okvurnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini – dostavlja se;

Poštovani,

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 9. sjednici održanoj 2. 6. 2015. godine, razmotrilo je i usvojilo Informaciju o izvršenju Okvurnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini (2014), s predloženim zaključcima.

O navedenom vas informišemo u skladu sa Obavijesti o zaključcima Vijeća ministara BiH, broj: 05-07-1-1329-19/14 od 3. 6. 2015. godine, radi vašeg daljeg postupanja po osnovu zaključaka sadržanih u predmetnom dokumentu koji vam, zajedno s pomenutom obavijesti, dostavljamo u prilogu.

S poštovanjem,

Prilog: -Informacija o izvršenju Okvurnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini (2014. godina)

-Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH

Dostavljeno: - naslovu
-a/a

**Informacija o izvršenju Okvirnog zakona
o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini**

oktobar, 2014. godine

I UVOD

Prema Programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2014. godinu, Ministarstvo civilnih poslova BiH ima obavezu da informiše Vijeće ministara Bosne i Hercegovine o izvršenju Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Okvirni zakon), te je u tu svrhu i sačinjena ova Informacija.

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je na 16. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 11. i 30. oktobra 2007. godine i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 29. oktobra 2007. godine, usvojila Okvirni zakon koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 88/07, od 20. 11. 2007. godine, a stupio je na snagu 21. 11. 2007. godine.

Usvajanjem Okvirnog zakona realizovano je osnovno opredjeljenje iz dokumenta Strateški pravci razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini, koji je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na sjednici od 10. 02. 2005. godine. Odredbe ovog strateškog dokumenta pretočene su u Okvirni zakon, a u pogledu obuhvata djece predškolskim odgojem su radikalno poboljšane. Naime, pomenutim dokumentom bilo je predviđeno godišnje povećanje obuhvata djece od 5 posto, a Okvirni zakon je uspostavio obavezu predškolskog odgoja i obrazovanja za svu djecu u godini pred polazak u školu.

Kako je pomenuta Strategija istekla 2010. godine, Ministarstvo civilnih poslova BiH je u saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima, a uz tehničku podršku UNICEF – a, početkom 2013. godine izradilo Informaciju o implementaciji Strateških pravaca¹. Jednim od zaključaka ove Informacije² zaduženo je Ministarstvo civilnih poslova BiH da, zajedno sa svim ministarstvima obrazovanja u BiH, pokrene aktivnosti na izradi novog dokumenta strateškog tipa o daljem razvoju predškolskog odgoja i obrazovanja, koji će ponuditi Vijeću ministara BiH na razmatranje i usvajanje.

Kako su u maju 2014. godine veći dio Bosne i Hercegovine zahvatile poplave, aktivnosti planirane na izradi Strategije u 2014. godini, su prolongirane za posljednji kvartal 2014. godine.

Osiguranje dostupnosti predškolskog odgoja i obrazovanja svoj djeci značajno je s aspekta socijalizacije djeteta, razvoja zdravstveno - higijenskih navika, ali i zbog stvaranja optimalnih uslova za razne vidove učenja. Predškolski odgoj i obrazovanje ima značajnu ulogu ne samo u smislu pripreme djece za polazak u školu, nego i u pogledu stimulacije ukupnih potencijala djeteta, što ima pozitivne učinke kroz cijeli život, posebno na području radnih aktivnosti. Aktivnosti kojima se potiče razvoj fine motorike pomažu kasnije učenje pisanja, povezivanja riječi i simbola kojima se stvara osnova za uspješno čitanje, razvoj komunikacijskih i socijalnih vještina važnih za ukupan upjeh u školi.

Cilj predškolskog odgoja i obrazovanja, kao integralnog dijela cjelokupnog sistema odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini, je osiguranje optimalnih i jednakih uslova da svako dijete, od rođenja do polaska u školu, razvija i ostvaruje svoje pune potencijale i kompetencije kroz

¹ Vijeće ministara BiH usvojilo je Informaciju o implementaciji Strateških pravaca razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja u BiH na 43. sjednici održanoj 26. marta 2013. godine.

² Zaključci Informacije o implementaciji Strateških pravaca razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja u BiH objavljeni su u „Službenom glasniku BiH“ broj 32/13 od 29. 4. 2013. godine.

različite vidove kvalitetnog, profesionalnog, institucionalnog i vaninstitucionalnog predškolskog odgoja i obrazovanja.

II IZVRŠENJE OKVIRNOG ZAKONA O PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

Ministarstvo civilnih poslova BiH zatražilo je od nadležnih ministarstava obrazovanja u Bosni i Hercegovini, kao i od Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje (u daljem tekstu: Agencija), dostavu informacija o izvršenju Okvirnog zakona. Od Agencije je, također, zatraženo da Ministarstvu civilnih poslova BiH dostavi i informaciju o izvršenju obaveza proisteklih iz Zakona o Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07) u dijelu koji se odnosi na predškolsko obrazovanje.

1. Stanje i dinamika usvajanja zakona i propisa u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja u kantonima u Federaciji BiH

Slijedi izvještaj za kantone, izrađen na osnovu njihovih informacija o izvršenju Okvirnog zakona.

1.1. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko – sanskog kantona

Skupština Unsko – sanskog kantona usvojila je Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Unsko – sanskog kantona na 46. sjednici, održanoj 12. 5. i 14. 5. 2010. godine. Zakon je objavljen u „Službenom glasniku Unsko – sanskog kantona“ broj 8/2010 od 10. 6. 2010. godine i, prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, u potpunosti je usklađen sa Okvirnim zakonom. U Članu 69. (Stupanje na snagu) je navedeno da će Zakon stupiti na snagu kada se izvrši nova raspodjela prihoda za predškolsko i osnovno obrazovanje u korist opština Unsko – sanskog kantona i stupanjem na snagu Zakona o lokalnoj samoupravi, te će tek nakon toga biti moguće započeti realizaciju obaveza propisanih Zakonom.

U programe obaveznog predškolskog obrazovanja nisu uključena djeca pripadnika nacionalnih manjina. U program predškolskog odgoja u godini pred polazak u školu u trajanju od 300 sati, u okviru UNICEF-ovog projekta „Povećajmo mogućnosti djeci u BiH za rano učenje“, bila su uključena djeca romske nacionalnosti, ali program nije realizovan na romskom jeziku, zbog toga što na području Unsko-sanskog kantona nema evidentiranih odgajatelja, pripadnika romske nacionalnosti, niti odgajatelja koji govore romskim jezikom.

Djeca s posebnim potrebama uključuju se u predškolske programe, ali sporadično, a programi se prilagođavaju u saradnji sa stručnjacima iz zdravstvenih ustanova s obzirom da, kako navode u Ministarstvu, u predškolskim ustanovama još nema zaposlenika edukacijsko-rehabilitacijskog smjera. Ministarstvo je uspjelo angažovati dva asistenta za podršku djeci s teškoćama u razvoju u dječijim vrtićima Unsko-sanskog kantona.

Bez obzira na to što obvezan predškolski program za djecu pred polazak u školu u ovom kantonu još uvijek nije zvanično uveden, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona, u okviru pomenutog UNICEF-ovog projekta, organizovalo je predškolski program u trajanju od 300 sati (6 mjeseci) za djecu u godini pred polazak u školu u općinama Bihać i Cazin. Prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, u program je od decembra 2013. do kraja maja 2014. godine bilo uključeno 845 djece.

Kako navode iz Ministarstva, u završnoj je fazi donošenje novog Cjelovitog razvojnog programa koji će se bazirati na Zajedničkoj jezgri cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama.

Pedagoški standardi i normativi nisu doneseni ali je, prema navodima iz Ministarstva, u toku procedura njihovog donošenja, bez obzira na to što Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju nije stupio na snagu. Standardi će biti inovirani na osnovu postojećeg Zakona o predškolstvu („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj 3/97), koji je na snazi sve do stupanja novog zakona na snagu.

U ovom Kantonu predškolske ustanove vode svu potrebnu dokumentaciju, u skladu sa Zakonom koji je na snazi.

Nisu osigurana sredstva za nabavku dijela didaktičkog materijala, profesionalno usavršavanje kadrova u odgoju i obrazovanju, razvoj predškolskih programa rada, evaluaciju predškolskih programa rada, dio sredstava za realizaciju specijaliziranih programa rada, te izdavačku djelatnost ustanove. Prema navodima iz Ministarstva, sredstva će biti osigurana u zakonskom roku, nakon stupanja na snagu Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju. Osnivač predškolskih ustanova osigurava sredstva za plate i naknade za prehranu tokom rada za zaposlenike javnih predškolskih ustanova, te grant za sufinansiranje privatnih predškolskih ustanova. Sve predškolske ustanove, i javne i privatne, upisane su u sudske registre i Registrarske predškolske ustanove Unsko-sanskog kantona koji se vodi u Ministarstvu.

Kada je u pitanju izvršenje Člana 52. Okvirnog zakona, iz Ministarstva navode da se donošenje ostalih propisa i akata očekuje nakon stupanja na snagu Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju. Svi propisi određeni trenutno važećim zakonom, a koji se mogu uskladiti s odredbama Okvirnog zakona, su u procesu usklađivanja.

Programi odgojno-obrazovnog rada nisu doneseni, a donošenje se očekuje nakon stupanja na snagu Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju na snagu. Ministarstvo pokreće aktivnosti inoviranja programa odgojno-obrazovnog rada u skladu sa zakonom koji je trenutno na snazi. Za potrebe realizacije programa u okviru UNICEF-ovog projekta „Povećajmo mogućnosti djeci u BiH za rano učenje“ donesen je i objavljen program odgojno-obrazovnog rada za djecu u godini pred polazak u osnovnu školu.

Ministarstvo, u okviru svojih nadležnosti, u saradnji s partnerima iz nevladinog sektora i međunarodnih organizacija nastoji osigurati realizaciju predškolskih programa za djecu u godini pred polazak u školu, kako bi se barem dijelom nadomjestilo neprovodenje zakona. Kako su nam napomenuli iz Ministarstva, u toku su aktivnosti vezane za utvrđivanje Budžeta za 2015. godinu, i Ministarstvo će planirati osiguranje sredstava za provođenje programa za djecu u godini pred polazak u školu, u obimu koji bude u skladu s realnim mogućnostima Budžeta.

1.2. Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Posavske

U Županiji Posavskoj donesen je Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine Županije Posavske“, broj 8/08) koji je, prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, usklađen sa Okvirnim zakonom.

Prema informacijama dobijenim iz nadležnog ministarstva, na prostoru Županije Posavske nema djece pripadnika nacionalnih manjina upisane u predškolske ustanove, iako ona imaju jednako pravo upisa u predškolske ustanove kao i ostala djeca.

Djeca s posebnim potrebama imaju jednako pravo na upis u predškolske ustanove kao i druga djeca. Kako navode iz Ministarstva, u predškolski odgoj se uključuju djeca s blagim teškoćama uz preporuku stručnog tima (pedijatar, psiholog, pedagog, logoped ili defektolog) te se uključuju direktno u primarni program rada s drugom djecom. Za sada ne postoje uslovi za individualni pristup.

Članovima 14. i 37. Zakona propisano je vrijeme obaveznog uključivanja djece u predškolsko obrazovanje i u njima se kaže da je u godini pred polazak u osnovnu školu predškolski program obavezan i besplatan za svu djecu predškolskog uzrasta, a provode ga nastavnici predškolskog odgoja, ili posebno educirani nastavnici razredne nastave ukoliko se ovaj program ostvaruje u osnovnoj školi. Međutim, obaveza pohađanja programa predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u školu još nije zaživjela, jer nisu osigurani finansijski i materijalni uslovi za provedbu istog.

Prema navodima iz Ministarstva, u toku je izrada Zajedničke jezgre cijelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama.

Pedagoški standardi i normativi regulisani su članom 12. Zakona i donosi ih Vlada Županije Posavske. Pedagoški standardi i normativi za predškolski odgoj i obrazovanje usvojeni su na sjednici Vlade, 13. 6. 2011. godine, a objavljeni su u „Narodnim novinama Županije Posavske“, broj 4/11. Kako ističu iz Ministarstva, poduzete su aktivnosti po pitanju opremanja prostorija i osiguravanja radnika, izmijenjen je Statut, izrađeni su pravni akti ustanove, ali nisu svi usvojeni.

Prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, predškolske ustanove vode pedagošku dokumentaciju i evidenciju, u skladu s odobrenim godišnjim planom i programom rada ustanove.

Kada je u pitanju izvršenje Člana 43. Okvirnog zakona (Obaveze nadležnih obrazovnih vlasti) iz Ministarstva navode da se dječiji vrtići finansiraju iz uplate roditelja i sredstava koje osigurava općina kao osnivač. Ministarstvo i Županija Posavska ne učestvuju u finansiranju ovih ustanova.

Dječiji vrtići svake godine pripremaju i izrađuju godišnji plan i program rada za tekuću pedagošku godinu prema metodologiji izrade godišnjeg programa rada ustanove.

1.3. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Tuzlanskog kantona donesen je 13. 10. 2009. godine, a stupio je na snagu 18. 11. 2009. godine. Tekst Zakona objavljen je u „Službenim novinama Tuzlanskog kantona“, broj 12/09 i 8/11 i, prema informaciji nadležnog ministarstva, usklađen je sa Okvirnim zakonom.

Programom predškolskog odgoja i obrazovanja obuhvaćena su i djeca pripadnika nacionalnih manjina. Kako navode iz nadležnog ministarstva, odgojno-obrazovni rad se ipak ne može realizovati na jeziku nacionalnih manjina zbog nedostatka stručnog kadra.

Djeca s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama su uključena u predškolske ustanove prema prilagodenim programima. Procjenu sposobnosti djece obavlja stručna komisija, a prilagođene programe izrađuju odgajatelji i defektolozi različitog profila.

Prema navodima Ministarstva, obavezni program predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu pred polazak u školu realizuje se od pedagoške 2014/2015. godine u potpunom obuhvatu, kako je Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju ovog kantona i definisano. U sredinama gdje nema vrtića, program predškolskog odgoja i obrazovanja realizovati će se u objektima područnih škola, koje će provoditi predškolske ustanove. U četiri općine gdje nije osnovana ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje, obavezen program predškolskog odgoja i obrazovanja realizovati će Centri za rani rast i razvoj, osnovani u partnerstvu sa nevladinim organizacijama.

Obavezni program predškolskog odgoja i obrazovanja i Cjeloviti razvojni program predškolskog odgoja i obrazovanja su usklađeni s Zajedničkom jezgrom. Prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, u odnosu na septembar 2013. godine, programi predškolskog odgoja i obrazovanja nisu mijenjani.

Pedagoški standardi i normativi za predškolski odgoj i obrazovanje se primjenjuju u predškolskim ustanovama na području Tuzlanskog kantona. Također, u ustanovama se vodi pedagoška dokumentacija i evidencija u skladu s Pravilnikom.

Dio sredstava za nabavku didaktičkog materijala osiguran je Budžetom ovog Kantona. Profesionalno stručno usavršavanje i razvoj predškolskih programa rada obavlja Pedagoški zavod u okviru materijalnih i kadrovskih kapaciteta. Predškolske ustanove (javne i privatne) upisane su u Registar koji vodi Ministarstvo, te su za ispunjavanje uslova za početak rada izdana i Rješenja.

1.4. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko - dobojskog kantona

Skupština Zeničko – dobojskog kantona je na sjednici održanoj 23. 6. 2010. godine donijela Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Zeničko – dobojskog kantona („Službene novine Zeničko - dobojskog kantona“, br. 7/10 i 8/12) koji je, prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, usklađen sa Okvirnim zakonom. Na 21. sjednici, koja je održana 15. 5. 2012. godine, Skupština je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju.

Zakonom je propisan Program obavezognog predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu u godini pred polazak u osnovnu školu od minimalno 150 sati. Implementacija Programa je počela u školskoj 2012/2013. godini.

Članom 7. Zakona predviđeno je da se jezik i kultura svih konstitutivnih naroda i svake nacionalne manjine koja živi na području Kantona poštije i uključuje u predškolsku ustanovu. Na uključivanje djece u predškolske ustanove ne utiče vjerska i etnička pripadnost, nego

materijalni status porodice i udaljenost predškolske ustanove od mjesta stanovanja djeteta. Program odgojno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi realizuje se na jednom od jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

Zakonom je predviđeno (Članom 9.) da se djeca s posebnim potrebama uključuju u predškolske ustanove prema programu prilagođenom njihovim individualnim potrebama. Kako navode u nadležnom ministarstvu, postoji mogućnost upisa djece s posebnim potrebama u predškolske ustanove na osnovu ljekarskog uvjerenja. Od 26 predškolskih ustanova na području ovog Kantona, samo dvije ustanove imaju logopeda koji radi na identifikaciji i rehabilitaciji djece s govornim poremećajima. Početna obuka za odgajatelje za rad s djecom s posebnim potrebama realizovana je u februaru 2014. godine u sklopu projekta „Povećajmo mogućnosti djeci u Bosni i Hercegovini za rano učenje koji se, na području Zeničko-dobojskog kantona realizovao uz finansijsku podršku UNICEF-a.

Vrijeme obaveznog uključivanja djece u predškolsko obrazovanje u godini pred polazak u osnovnu školu, od minimalno 150 sati, definisano je Članom 13. Nositelji realizacije Programa obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u školu su predškolske ustanove. U općinama gdje ne postoje predškolske ustanove nositelji realizacije programa su osnovne škole. Program se realizuje u periodu mart-maj. Ovisno od broja djece, u nekim sredinama se realizuje i drugi ciklus u periodu maj – juni.

U pedagoškoj 2012/2013. godini Programom je bilo obuhvaćeno 3. 543 djece, a u 2013/2014. godini, 4. 233 djeteta.

Na osnovu Zakona (Član 21.) koji se odnosi na uspostavu Zajedničke jezgre, donesen je Cjeloviti razvojni program predškolskog odgoja i obrazovanja („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 7/10).

U roku predviđenom Zakonom donesen je Pravilnik o načinu vođenja pedagoške i ostale evidencije i dokumentacije u predškolskoj odgojno – obrazovnoj ustanovi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 07/10).

Kada je u pitanju izvršenje Člana 43. Okvirnog zakona (obaveze nadležnih obrazovnih vlasti) iz Ministarstva navode da se dio didaktičkog materijala osigurava putem Programa obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja, a Pedagoški zavod organizuje obuke za stručno usavršavanje odgajatelja.

Iz Ministarstva ističu da su od Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona predviđenih propisa i akata doneseni slijedeći:

-Pedagoški standardi i normativi za predškolski odgoj i obrazovanje („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 07/10); -Pravilnik o postupku utvrđivanja uvjeta, sadržaju i načinu vođenja Registra predškolskih ustanova („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 07/10); - Pravilnik o načinu vođenja pedagoške i ostale evidencije i dokumentacije u predškolskoj odgojno-obrazovnoj ustanovi; - Pravilnik o polaganju stručnog ispita i stručnom usavršavanju odgajatelja i stručnih saradnika u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja; -Pravilnik o stručnom nadzoru nad radom predškolske ustanove.

Kada su u pitanju programi odgojno-obrazovnog rada iz Ministarstva navode da su doneseni Cjeloviti razvojni program predškolskog odgoja i obrazovanja i Program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu u godini pred polazak u osnovnu školu (2012).

1.5. Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko – podrinjskog kantona Goražde

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Bosansko – podrinjskog kantona Goražde usvojila je Skupština Bosansko – podrinjskog kantona Goražde u decembru 2009. godine, a objavljen je u „Službenim novinama Bosansko – podrinjskog kantona Goražde“, broj 15/09. Prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, Zakon je usklađen sa Okvirnim zakonom.

Na području Bosansko - podrinjskog kantona Goražde, djeca pripadnika nacionalnih manjina nisu uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, jer ih je mali broj. Navodeprimjer djece romske populacije, kojih na ovom području ima troje, a svi su uključeni u školski sistem. Prema navodima iz Ministarstva, očekuje se upis u osnovnu školu za još dvoje djece pripadnika ove populacije.

Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde predviđeno je donošenje integracijskih programa za djecu sa posebnim potrebama. S tim u vezi, Ministarstvo je donijelo integracijski, kompenzacioni i rehabilitacioni program u ovoj godini, a individualizovane programe za svako dijete izrađivaće odgajatelj uz pomoć stručnog tima kojeg čine pedagog, socijalni radnik, defektolog, logoped, ovisno o potrebi.

Članom 39. Zakona predviđeno je da djeca predškolskog uzrasta u godini pred polazak u osnovnu školu trebaju pohađati obavezni program, u trajanju od 150 do 170 sati. S tim u vezi, Ministarstvo je donijelo i dinamički plan uključivanja djece u ovoj i prethodnoj pedagoškoj godini. Predškolske ustanove su dužne da, nakon što dijete završi ovaj program, izdaju uvjerenje o završenom programu, na osnovu kojeg se djeca upisuju u prvi razred osnovne škole. Ministarstvo je donijelo obavezni program za djecu pred polazak u osnovnu školu koji je namijenjen djeci uzrasta od pet do šest godina koja nisu obuhvaćena nekim drugim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja. Program obuhvata aktivnosti koje se mogu organizovati jednom ili više puta u sedmici u razdoblju od 1. oktobra do 30. juna u maksimalnom dnevnom trajanju od tri sata, a u ukupnom trajanju od najmanje 150 - 170 sati, u skladu s potrebama i interesima porodice i djeteta.

Program predškolskog odgoja i obrazovanja pred polazak u osnovnu školu provodi se u pravilu u dječjem vrtiću, a u mjestima gdje nema dječijeg vrtića program provode vrtići u prostorijama osnovnih škola ili drugim adekvatnim prostorijama.

Ukupan broj djece koja su pohađala obavezni program za djecu u godini pred polazak u osnovnu školu u školskoj 2014/2015. godini je 205 djece ili 100 posto, a za svaku narednu godinu obuhvat djece će se utvrditi posebnim dinamičkim planom.

U cilju efikasnijeg i što kvalitetnijeg rješenja u vezi sa prostornom pokrivenosti po mjesnim zajednicama na području Kantona, te u svrhu razvijanja mreže predškolskih ustanova i preciziranih obaveza i odgovornosti koje proističu iz Zakona, Ministarstvo je potpisalo Protokol o saradnji sa registrovanim vrtićima.

Potpisnici ovog Protokola obavezuju se na saradnju sa zajedničkim ciljem, a koji se odnosi na stvaranje uslova za što kvalitetnije provođenje obaveza, posebno onih koje se odnose na realizaciju obavezognog programa za djecu pred polazak u osnovnu školu. Program se realizovao pet puta sedmično po tri sata, a prema satnici utvrđenoj od strane menadžmenta vrtića i roditelja djece. Za realizaciju ovog programa vrtići su obezbijedili stručni kadar.

Odgoj i obrazovanje u predškolskim ustanovama Bosansko - podrinjskog kantona Goražde izvodi se na osnovu Zajedničke jezgre cijelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama.

Na području Kantona doneseni su Pedagoški standardi i normativi za predškolske ustanove, a u toku 2014. godine donesene su i Izmjene i dopune Pedagoških standarda u cilju poboljšanja određenih pitanja i njihovog jasnijeg definisanja.

Ministarstvo je donijelo novi Pravilnik o vođenju evidencije i dokumentacije u predškolskim ustanovama, koji je već na snazi. Kada su u pitanju evidencije o prikupljanju sredstava od roditelja, osnivača i donatora, iz Ministarstva napominju da to nije predviđeno Pravilnikom, ali vrtići u okviru drugih propisa vode ove evidencije.

Prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, u praksi je realizovana zakonom predviđena obaveza implementacije programa za djecu pred polazak u osnovnu školu, te su obezbijedena novčana sredstva za provedbu programa (didaktički materijal, prostor, oprema, namještaj, plate, užina i slično). Ministarstvo je donijelo Pravilnik o finansiranju obavezognog programa, kao i Pravilnik o načinu upisa i vođenja Registra predškolskih ustanova. Organizacija Save the Children iz Norveške preuzela je obavezu, kroz projekat edukacije odgajateljica i nabavke didaktičkog materijala, kompletног opremanja pet učionica u ruralnim područjima. Također, veliku podršku u edukaciji i stručnom usavršavanju kadra Ministarstvu pruža i UNICEF BiH.

Ministarstvo je donijelo slijedeće propise definisane članom 52. Okvirnog zakona:

-Standarde i normative za oblast predškolskog odgoja i obrazovanja; Propis o postupku utvrđivanja uslova, sadržaja i načinu vođenja Registra; Propis o načinu vođenja pedagoške i ostale evidencije i dokumentacije; Propis o ocjenjivanju i stručnom usavršavanju odgajatelja i ostalih stručnih kadrova koji rade u odgojno - obrazovnom procesu; Propis o stručnom nadzoru; Kriteriji o finansiranju predškolskih ustanova – obavezni program.

Kada su u pitanju programi odgojno – obrazovnog rada iz Ministarstva ističu da su do sada donijeli slijedeće programe: cijelovite razvojne programe, programe za djecu pred polazak u školu, ako nisu obuhvaćena nekim vidom predškolskog odgoja i obrazovanja, programe jačanja roditeljskih kompetencija, interventne, kompenzacione i rehabilitacione programe, specijalizovane razvojne programe (donose ih predškolske ustanove, a saglasnost daje Ministarstvo).

Ministarstvo je donijelo Metodologiju izrade godišnjeg programa rada za predškolske ustanove.

1.6. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona

Na upit Ministarstva civilnih poslova BiH o izvršenju Okvirnog zakona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona dostavilo je slijedeću informaciju: „Kantonalni Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju urađen je u obliku Nacrta 2009. godine te je vraćen na doradu iz parlamentarne procedure 2011. godine, od kada je u mirovanju. Navedeni Zakon tretira sva pitanja iz akta Ministarstva civilnih poslova BiH, poštuje međunarodne deklaracije o ljudskim i dječijim pravima, te prava nacionalnih manjina, a ostali detalji će biti uređeni podzakonskim aktima“

1.7. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko - neretvanskog kantona

Novi zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Hercegovačko – neretvanskog kantona još nije donesen. Prema navodima iz Ministarstva, u toku je usaglašavanje zakonskih odredbi sa Okvirnim zakonom, posebno u oblasti obaveznog predškolskog programa. Zakon koji je u primjeni donesen je 2000. godine („Narodne novine Hercegovačko – neretvanskog kantona“, broj 5/2000).

Djeca pripadnici nacionalnih manjina uključuju se u predškolsku ustanovu u skladu s propisima upisa bez posebnih pravila i postupaka. Kako ističu iz Ministarstva, nije bilo posebno iskazanih potreba za organizaciju procesa na jeziku nacionalne manjine.

Djeca s posebnim potrebama su ukjučena u predškolske ustanove. Programi se prilagođavaju individualnim potrebama djece. Procjena sposobnosti djeteta se ostvaruje prema medicinskoj dokumentaciji. Odlukom Ministra stručni mobilni tim Ministarstva pruža podršku u procjeni. Prema navodima iz Ministarstva, opći je stav da nedostaju stručni saradnici u realizaciji individualno prilagođenih programa (logoped, rehabilitator edukator, psiholog i pedagog).

U ovom Kantonu nije uveden obavezan predškolski program ali se, prema navodima nadležne obrazovne vlasti, djeca uključuju u ovaj program kroz različite projektne aktivnosti na nivou predškolske ustanove, u organizaciji osnovnih škola i nevladinih udruženja. U toku 2014. godine poseban značaj dat je UNICEF- ovom projektu „Povećajmo mogućnosti djeci u BiH za rano učenje“.

Prema informacijama iz Ministarstva, usvojeni su Pedagoški standardi i normativi („Narodne novine Hercegovačko – neretvanskog kantona“, broj 9/08).

Obaveza vođenja evidencije i dokumentacije regulisana je Pravilnikom („Narodne novine Hercegovačko – neretvanskog kantona“, broj 7/09).

Kada je u pitanju izvršenje Člana 43. Okvirnog zakona (Obaveze nadležnih obrazovnih vlasti) iz Ministarstva navode da se dodatna ulaganja ostavaraju u oblasti profesionalnog usavršavanja kadrova u odgoju i obrazovanju i u razvoju predškolskih programa rada. Također navode da su jasno definisani uslovi u vezi odobrenja rada predškolske ustanove, te da se malo ulaže u osiguranje sredstava za nabavku didaktičkog materijala.

Prema navodima iz Ministarstva, sve obaveze proistekle iz Člana 52. Okvirnog zakona su ostvarene.

Programi odgojno-obrazovnog rada nisu u potpunosti usklađeni s Okvirnim zakonom, a metodologija izrade godišnjeg programa rada ustanove usklađena je s preferiranom metodologijom.

1.8. Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke

Predškolski odgoj i obrazovanje u Županiji Zapadnohercegovačkoj obavlja se u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine Županije

Zapadnohercegovačke“, broj: 7/98) i podzakonskim propisima donesenim na osnovu tog zakona.

Iz Ministarstva ističu da još uvijek nije usvojen novi Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, koji bi bio u potpunosti usklađen s Okvirnim zakonom, te da je Ministarstvo doradilo i ponovo u 2014. godini poslalo u proceduru ovaj zakon. Prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, Vlada je donijela Zaključak da on ne može ići u dalju proceduru, jer nisu osigurana sredstva za njegovu provedbu.

Prema navodima iz Ministarstva, u predškolskim ustanovama u Županiji nema djece pripadnika nacionalnih manjina.

Djeca s posebnim potrebama se uključuju u predškolske ustanove prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama. Kako navode iz Ministarstva, nije uveden obavezan predškolski program za djecu u godini pred polazak u školu zbog teške finansijske situacije. U Županiji se primjenjuje Zajednička jezgra cijelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama, te postoje standardi i normativi za predškolski odgoj i obrazovanje. Prema informacijama iz Ministarstva, vodi se evidencija i dokumentacija u predškolskim ustanovama u skladu s zakonom. Zbog teške finansijske situacije otežano je osiguravanje sredstava za nabavku dijela didaktičkog materijala, profesionalno usavršavanje kadrova i sredstava za realizaciju specijaliziranih programa. Prije početka rada predškolske ustanove, nadležno tijelo provodi postupak utvrđivanja uslova za rad i donosi rješenje o odobrenju za rad.

1.9. Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo

Skupština Kantona Sarajevo je 24. jula 2008. godine donijela Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 26/08) koji je, prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, usklađen sa Okvirnim zakonom.

Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo osigurano je pravo na jezik i kulturu svih konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina koje žive u Kantonu Sarajevo (Član 11.) a roditelji djece imaju pravo na izbor ustanove i odlučivanje (Član 13.).

U program predškolskog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo uključena su i djeca romske nacionalnosti (Predškolska ustanova u sastavu SOS Društveni centar „Hermann Gmeiner“, KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja i dr.) ali, iz objektivnih razloga, zbog nepostojanja kompetentnog kadra, nije obezbijeđen rad na njihovom jeziku.

Djeca s posebnim potrebama u Kantonu Sarajevo su uključena u odgojno-obrazovni rad po prilagođenim programima, koji se izrađuju u skladu s individualnim razvojnim karakteristikama i potrebama djece. Opservacija djece traje mjesec dana, najčešće u predškolskoj ustanovi, a u skladu s potrebama i preporukama i u specijalnoj ustanovi. Procjenu stanja, mogućnosti i potreba djece vrše timovi stručnjaka (odgajatelj, pedagog, psiholog, defektolog) u predškolskim ustanovama, a u specijalnim ustanovama pored navedenih i stručnjaci u skladu s teškoćama i potrebama djece (logoped, neuropedijar, neuropsihijatar, fizioterapeut i dr.).

Obavezni program za djecu u godini pred polazak u školu uveden je u predškolske ustanove u Kantonu Sarajevo u školskoj 2010/2011. godini.

Programom su obuhvaćena djeca u godini pred polazak u školu. Realizuje se u predškolskim objektima JU „Djeca Sarajeva“ jedanput sedmično sa po dva sata, ukupno 150 sati, u 105 odgojnih grupa na svih devet općina Kantona Sarajevo, a na lokacijama gdje nema predškolskih objekata u prostorima osnovnih škola. U 33 osnovne škole adaptirani su i opremljeni prostori za realizaciju predškolskog programa u skladu s važećim pedagoškim standardima.

Organizacija i realizacija obaveznog programa za djecu pred polazak u školu provodi se u skladu s Zakonom i važećim pedagoškim standardima i normativima predškolske djelatnosti.

U obavezni program za djecu u godini pred polazak u školu u Kantonu Sarajevo u školskoj 2013/2014. godini bilo je uključeno 2.616 djece.

Odgajno-obrazovni rad u predškolskim ustanovama Kantona Sarajevo se realizuje u skladu s Primarnim programom odgojno-obrazovnog rada s djecom predškolskog uzrasta, koji je u funkciji cjelovitog razvoja djece i predstavlja osnove za tematsko planiranje.

Prema tvrdnji nadležne obrazovne vlasti, doneseni su pedagoški standardi i u primjeni su.

Pedagoška dokumentacija i evidencija u predškolskim i ustanovama za specijalni odgoj i obrazovanje (za odgojne grupe djece predškolskog uzrasta) vodi se u skladu s Zakonom i drugim podzakonskim aktima koji uređuju predškolsku djelatnost.

Obrazovne vlasti u Kantonu Sarajevo su osigurale sredstva za rad javnih predškolskih ustanova u skladu s Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo (Član 57.). Iz Prosvjetno-pedagoškog zavoda Kantona Sarajevo podsjećaju da su utvrđene i da se provode procedure za osnivanje i rad predškolskih ustanova. U Kantonu trenutno egzistira 18 predškolskih ustanova, koje su upisane u Registar.

Doneseni su programi odgojno-obrazovnog rada i metodologija izrade godišnjeg programa rada ustanove.

1.10. Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10

Skupština Kantona 10 je na 29. sjednici održanoj 13. 10. 2009. godine donijela Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu 10 („Narodne novine Hercegbosanske županije“, broj 08/09) koji je, prema informacijama dobijenim iz Ministarstva, usklađen sa Okvirnim zakonom.

Prema navodima nadležne obrazovne vlasti, do sada nije bilo primjera uključivanja djece pripadnika nacionalnih manjina u programe predškolskog odgoja i obrazovanja.

Djeca s posebnim potrebama se uključuju u predškolske ustanove prema programima koji su prilagođeni njihovim individualnim potrebama. Procjenu psihološkog, mentalnog i socijalnog funkcionisanja provode općinski timovi i kantonalni tim za kategorizaciju, na osnovu čije procjene se rade programi prilagođeni mogućnostima i sposobnostima djeteta.

Kako navode iz Ministarstva, implementacijom projekta „Povećajmo mogućnosti djeci u BiH za rano učenje“, kojeg provodi UNICEF u saradnji s nadležnim ministarstvima obrazovanja u BiH, u ovom kantonu znatno se povećao pristup programima organizovanog učenja u ranom djetinjstvu prije polaska u osnovnu školu.

Iz Ministarstva ističu da je za realizaciju ovog projekta dobivena saglasnost svih općina u Kantonu 10 na čijem području će se organizovati predškolska nastava, kao i da će nastojati samostalno osigurati redovnu predškolsku nastavu u svim općinama od školske 2015/2016 godine. S tom namjerom, nastojaće se u kantonalmu kao i u općinskim budžetima od 2015. godine obezbijediti sredstva za realizaciju obaveznog predškolskog programa u godini pred polazak u školu.

Implementacija programa NTC (Nikola Tesla Centar sistem učenja) u vrtićima, koji ima za cilj da stimuliše mentalni razvoj dece, razvoj koordinacije pokreta i motorike, brzinu razmišljanja i zaključivanja započela je 28. oktobra 2013. godine, a evaluacija je završena u maju 2014. godine.

U predškolskim ustanovama odgoj i obrazovanje se izvodi na osnovu Zajedničke jezgre za rad u predškolskim ustanovama, a u okviru spomenutog projekta predškolski program se realizuje u trajanju od šest mjeseci, četiri radna dana u sedmici u dnevnom trajanju od tri sata (ukupno 300 sati).

Pedagoški standardi i normativi još uvijek nisu usvojeni.

Kako navode iz Ministarstva, obveza vođenja evidencija i dokumentacije u predškolskim ustanovama definisana je važećim propisima.

Donesena su rješenja za početak rada predškolskih ustanova, a sredstva za nabavku dijela didaktičkog materijala, profesionalno usavršavanje kadrova i evaluaciju predškolskog programa rada, osiguravaju osnivači predškolskih ustanova.

Doneseni su programi odgojno-obrazovnog rada, kao i metodologija izrade godišnjeg programa rada ustanove.

Iz Ministarstva navode da su, u općinama gdje se provodi program predškolskog odgoja i obrazovanja, programi za djecu s posebnim potrebama prilagođeni njihovim individualnim potrebama. Procjenu psihološkog, mentalnog i socijalnog funkcionisanja obavljaju općinski i kantonalni mobilni timovi za kategorizaciju.

U ovom Kantonu nije uveden obavezan predškolski program za djecu u godini pred polazak u školu.

Prema informacijama iz Ministarstva općine vode evidenciju o uključenosti djece u vrtiće.

2. Stanje i dinamika usvajanja zakona i propisa u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Srpskoj

Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju u Republici Srpskoj usvojila je Narodna skupština Republike Srpske 26. 11. 2008. godine na 25. sjednici. Objavljen je u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj 119/08 i 1/12 te je, prema tvrdnji nadležnog ministarstva, usklađen sa Okvircim zakonom.

U predškolskim ustanovama u Republici Srpskoj obezbjeđuje se, u skladu sa Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju, pored ostalog, jednaka dostupnost odgoja i

obrazovanja svakom predškolskom djetetu. U skladu s tim, u predškolske ustanove se uključuju sva djeca, a za djecu pripadnike nacionalnih manjina odgojno-obrazovni rad može se ostvarivati na maternjem jeziku ili dvojezično. Dvojezično ostvarivanje odgojno-obrazovnog rada realizuje se u skladu sa odredbama Pravilnika o dvojezičnom ostvarivanju vaspitno-obrazovnog rada i rada na jezicima nacionalnih manjina ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 101/13) ukoliko se za isti opredijeli najmanje 50 posto roditelja, odnosno staratelja djece uključene u odgojnu grupu u ustanovi.

Djeca sa posebnim potrebama u smislu Zakona (Član 32.) stav (2) su: nadarena djeca, djeca sa smetnjama u psihičkom razvoju, sa tjelesnom invalidnošću, slijepi i slabovidni, gluhi i nagluhi, djeca sa smetnjama u govoru, hronično bolesna, sa teškoćama u učenju, sa socijalnim problemima, bez roditelja, djeca koja ne poznaju jezik. Prilikom upisa djece s posebnim potrebama, ustanova u koju je dijete upisano priprema individualizovani odgojno-obrazovni program, a u odgojnoj grupi u kojoj se nalazi takvo dijete, vaspitaču pomaže asistent za inkluziju. Prema navodima iz Ministarstva, prilikom angažovanja asistenata za inkluziju u praksi nailazi se na teškoće koje se tiču njihovog finansiranja – opštine kao osnivači predškolskih ustanova u javnom sektoru nisu spremne za dodatno finansijsko opterećenje po djetetu. Takva situacija, potom i činjenica da su roditelji djece koja se "razlikuju" pod socijalnim pritiskom, doveli su do veoma malog uključivanja djece sa posebnim potrebama u predškolski program.

Prema navodima iz Ministarstva, predškolski odgoj i obrazovanje u Republici Srpskoj nema status obaveznosti, što je u skladu sa ustavnim odredbama (obavezan je samo osnovni odgoj i obrazovanje). U skladu s Zakonom, predškolski odgoj i obrazovanje može se organizovati za svako dijete u godini pred polazak u školu u trajanju od najmanje tri mjeseca, a ostvaruje se prvenstveno u predškolskim ustanovama ili ustanovama koje primjenjuju programe predškolskog odgoja i obrazovanja, gdje nije moguće ostvarivanje i funkcionisanje predškolskih ustanova. Program predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u školu traje najmanje tri sata dnevno. U 2014. godini program pripreme djece u godini pred polazak u školu realizovao se u 39 predškolskih ustanova i 32 osnovne škole u 39 opština i u isti je bilo uključeno 4. 208 djece.

Program predškolskog odgoja i obrazovanja na osnovu kojeg je zasnovan rad u predškolskim ustanovama iz 2007. godine je, prema navodima iz Ministarstva, u skladu s Pravilnikom o osnovama vaspitno-obrazovnog programa u ustanovama predškolskog vaspitanja i obrazovanja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 83/07) i Sporazumom o zajedničkom jezgru cjelovitim razvojnim programima za rad u predškolskim ustanovama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 16/09), što potvrđuje da se rad temelji na Zajedničkoj jezgri cjelovitim razvojnim programima.

Članom 17. Zakona utvrđeno je da predškolske ustanove i ustanove koje ostvaruju programe predškolskog odgoja i obrazovanja primjenjuju pedagoške standarde i normative za oblast predškolskog odgoja i obrazovanja koji su bliže precizirani Pravilnikom o pedagoškim standardima i normativima za oblast predškolskog vaspitanja i obrazovanja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 64/13). Ovim Pravilnikom bliže se utvrđuju prostorni, materijalni i drugi standardi, normativi i kriterijumi koji treba da budu ispunjeni za osnivanje i rad predškolskih ustanova.

Ministarstvo prosvjete i klulture Republike Srpske, na osnovu podataka dostavljenih u Godišnjem programu rada od strane predškolskih ustanova, vodi evidenciju o djeci uključenoj

u predškolsku ustanovu, djeci sa posebnim potrebama, prikupljanju sredstava od roditelja, osnivača, donatora i drugim podacima. Svaka predškolska ustanova vodi evidenciju o djeci i o odgojno-obrazovnom procesu putem radne knjige čiji je način vođenja propisan Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja radne knjige u predškolskim ustanovama ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 87/07). Kako ističu iz Ministarstva, u toku je izrada Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dokumentacije u predškolskim ustanovama kojim će biti bliže preciziran način vođenja matične knjige, ljetopisa predškolske ustanove, kao i knjige za praćenje razvoja i učenja djeteta.

Ministarstvo obezbeđuje sredstva za nabavku dijela didaktičkog materijala predškolskim ustanovama koje se nalaze u nerazvijenim jedinicama lokalnih samouprava, organizuje seminare i obuke za profesionalno usavršavanje kadrova. Ministarstvo, takođe, apliciranjem na razne projekte nastoji obezbijediti dodatna sredstva za navedene namjene. U saradnji sa Republičkim pedagoškim zavodom i profesorima sa Filozofskog fakulteta u Banjoj Luci Ministarstvo trenutno vrši evaluaciju programa predškolskog odgoja u godini pred polazak u školu u Republici Srpskoj, putem upitnika dostavljenog odgajateljima u predškolskim ustanovama Republike Srpske. Intenzivno se radi na razvoju predškolskih programa rada, a prateći savremenu pedagošku praksu i teoriju.

U skladu s odredbama Zakona, Pravilnika o uslovima za početak rada predškolske ustanove („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 46/14) i Pravilnika o pedagoškim standardima i normativima za oblast predškolskog vaspitanja i obrazovanja, od 2010. godine do danas, vođeni su upravni postupci utvrđivanja ispunjenosti uslova za osnivanje predškolske ustanove.

Kada je u pitanju izvršenje Člana 52. Okvirnog zakona (Obaveza donošenja ostalih propisa i akata) iz Ministarstva navode da su doneseni: Pravilnik o pedagoškim standardima i normativima za oblast predškolskog vaspitanja i obrazovanja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 64/13); Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra predškolskih ustanova ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 36/12), te da je u proceduri izrada Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dokumentacije u predškolskim ustanovama i Pravilnika o kriterijumima za ocjenjivanje i napredovanje vaspitača, stručnih saradnika. Kriteriji finansiranja predškolskih ustanova su precizirani članovima 73, 74, 75 i 76. Zakona.

Program predškolskog odgoja i obrazovanja na kojem sa zasniva rad predškolskih ustanova iz 2007. godine je u skladu sa odredbama Pravilnika o osnovama vaspitno-obrazovnog programa u ustanovama predškolskog vaspitanja i obrazovanja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 83/07).

Izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 1/12) utvrđeno je da ministar propisuje obrasce godišnjeg programa rada, a na osnovu kojeg su u septembru prošle godine sve predškolske ustanove trebale dostaviti svoj godišnji program rada, što je prema navodima nadležne obrazovne vlasti i učinjeno.

3. Stanje i dinamika usvajanja zakona i propisa u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u Brčko Distriktu BiH usvojen je na 43. sjednici Skupštine Brčko Distrikta BiH koja je održana 28. 2. 2007. godine. Zakon je objavljen u „Službenom glasniku Brčko Distrikta BiH“, broj 13/07 od 27. 4. 2007. godine. Stupio je na

snagu 5. 5. 2007. godine i, prema navodima nadležnog Odjela, uskladen je sa Okvirnim zakonom.

Donesene su tri izmjene i dopune Zakona. Prva je objavljena u „Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 19/07, druga u „Službenom glasniku Brčko Distrikta BiH“, broj 39/08 i treća u „Službenom glasniku Brčko Distrikta BiH“, broj 21/10. U posljednjoj verziji izmjena Zakona od posebnog značaja je izmjena Člana 25. koja se odnosi na vrijeme obaveznog uključivanja djece u predškolsko obrazovanje i glasi:

- „(1) U godini pred polazak u osnovnu školu, predškolski odgoj i obrazovanje obavezno je za svu djecu predškolskog uzrasta
- (2) Predškolski odgoj i obrazovanje je planirana aktivnost koja traje najmanje 150 sati, a može se organizirati jednom ili nekoliko puta u tjednu u najduljem dnevnom trajanju od tri sata, sukladno s potrebama i interesima obitelji i djeteta
- (3) Predškolski odgoj i obrazovanje iz stavka (2) ovog članka realizira se u školi i predškolskoj ustanovi
- (4) Predškolski odgoj i obrazovanje iz stavka (2) ovog članka financira Odjel
- (5) Predškolska ustanova je obavezna svakom djetetu koje je pohađalo predškolski odgoj i obrazovanje izdati potvrdu“.

U predškolskim ustanovama Brčko Distrikta BiH nema upisane djece pripadnika nacionalnih manjina. U okviru pripreme za školu, za grupe s djecom romske nacionalnosti se angažuje asistent s znanjem romskog jezika.

Djeca sa posebnim potrebama su uključena u predškolske ustanove. Zavisno od stepena potreba djeca se uključuju u rad prema redovnom programu ili se za svako dijete izrađuje individualni program. Procjenju dječijeg psihološkog, mentalnog i socijalnog funkcionisanja radi stručni tim imenovan od strane Odjeljenja za obrazovanje, pod stalnim stručnim nadzorom savjetnika za mentalnu i socijalnu zaštitu iz Pedagoške institucije.

U godini pred polazak u osnovnu školu uveden je obavezan predškolski program za svu djecu koja ne pohađaju predškolsku ustanovu u trajanju od minimalno 150 sati. Realizaciju ovih programa rade odgajatelji u prilagođenim prostorijama osnovnih škola i objektima predškolskih ustanova. Sva djeca koja nisu pohađala predškolsku ustanovu u godini pred polazak u školu, obuhvaćena su ovim programom.

Prema informacijama iz Odjeljenja, Zajednička jezgra cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama primjenjuje se od početka školske 2009/2010 godine i, prema navodima iz Odjela, nema promjena do danas.

Pedagoški standardi i normativi, usvojeni 2008. godine, su prošireni i u toku 2012. godine usvojene su izmjene Pedagoških standarda i normativa koji su, prema navodima iz Odjela, u skladu sa Okvirnim zakonom.

Na osnovu Okvirnog zakona i Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Brčko Distrikta BiH, usvojen je Pravilnik o pedagoškoj dokumentaciji i evidenciji u predškolskim ustanovama Brčko Distrikta BiH, kojim je obuhvaćena kompletna obavezna dokumentacija i evidencija u predškolskim ustanovama.

Finansiranje svih aktivnosti predškolskih ustanova vrši se iz Budžeta Odjela za obrazovanje Vlade Brčko Distrikta BiH. Obezbijeđena su sredstva za nabavku didaktičkog materijala, profesionalno usavršavanje kadrova, razvoj predškolskih programa rada, evaluaciju predškolskih programa rada, dio sredstava za realizaciju specijalizovanih programa i izdavačku djelatnost ustanove.

Iz Odjela za obrazovanje napominju da su doneseni svi obavezni propisi i akti, obuhvaćeni Članom 52. Okvirnog zakona. Također, program odgojno - obrazovnog rada u predškolskim ustanovama je donesen i u skladu s njim se priprema godišnji program rada predškolske ustanove za svaku školsku godinu.

Tabela br. 1. - Pregled dinamike usvajanja zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini

R. br.	Entitet/Kanton/Distrikt	Datum donošenja Zakona	Novine i datum objavljivanja Zakona	Datum stupanja na snagu
1.	Republika Srpska	26.11.2008. godine	„Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/08 od 18.12.2008. godine	26.12.2008. godine
2.	Unsko-sanski kanton	12.05. i 14.05. 2010. godine	„Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj 8/2010 od 10.06.2010.	Nije stupio na snagu ³
3.	Posavski kanton	04.12.2008. godine	„Narodne novine Županije Posavske“, broj 8/08 od 04.12.2008. godine	12.12.2008. godine
4.	Tuzlanski kanton	3.10.2009. godine	„Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj 12/09 od 10.11.2009. godine	18.11.2009. godine
5.	Zeničko-dobojski kanton	23.06.2010. godine	„Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj	23.07.2010. godine

³ Zakon će stupiti na snagu kada se izvrši nova raspodjela prihoda za predškolsko i osnovno obrazovanje u korist opština Unsko – sanskog kantona i stupanjem na snagu Zakona o lokalnoj samoupravi

			7/10 od 15.07.2010. godine	
6.	Bosansko-podrinjski kanton Goražde	29.12.2009. godine	„Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 15/09 od 29.12.2009. godine	30.12.2009. godine
7.	Srednjobosanski kanton	Kantonalni Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju urađen je u formi Nacrta 2009. godine, te je vraćen na doradu iz parlamentarne procedure 2011. godine od kada je u mirovanju.	-	-
8.	Hercegovačko-neretvanski kanton	Novi zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona još nije donesen. Prema navodima iz Ministarstva, u toku je usaglašavanje zakonskih odredbi sa Okvirnim zakonom	-	-
9.	Zapadnohercegovački kanton	Još uvijek nije usvojen novi Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju koji bi bio u potpunosti usklađen s Okvirnim zakonom	-	-
10.	Kanton Sarajevo	24.07.2008. godine	„Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/08 od 24.07.2008. godine. Izmjena: „Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 21/09 od 08.07.2009. godine	16.07.2009. godine

11.	Kanton 10	13.10.2009. godine	„Narodne novine Hercegbosanske županije“, broj 09/09	28.11.2009. godine
12.	Brčko Distrikt BiH	28.02.2007. godine	„Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH“, broj 13/07 od 27.04.2007. godine I izmjena: „Službeni glasnik Brčko Distrikta“, broj 19/07, II izmjena: „Službeni glasnik Brčko Distrikta“, broj 39/08, III izmjena: „Službeni glasnik Brčko Distrikta“, broj 21/10	05.05.2007. godine

4. Izvršenje Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, kao i Zakona o Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje od strane Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Ministarstvo civilnih poslova BiH zatražilo je od Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje da dostavi informacija o preduzetim aktivnostima koje su propisane Okvirnim zakonom, kao i Zakonom o Agenciji - u dijelu koji se odnosi na predškolsko obrazovanje. S tim u vezi, Agencija je dostavila sljedeće informacije:

Standardi kvalitete rada u predškolskom odgoju i obrazovanju

Kao nastavak rada iz prethodnih godina, a nakon održanog seminara Primjena Standarda kvalitete u predškolskom odgoju i obrazovanju u BiH i diseminacije publikacije u prvoj polovini 2013. godine, prema navodima iz Agencije, nastavljeno je s pružanjem podrške stručnim timovima predškolskih ustanova po pitanju primjene standarda kvalitete u praksi. Na osnovu informacija prikupljenih tokom pilotiranja primjene definiranih standarda kvalitete rada izrađena je Analiza primjene standarda kvalitete rada u predškolskim ustanovama u BiH, te prezentirana i usvojena na sjednici Odbora Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje 30. septembra 2014. godine. Analiza primjene standarda kvalitete rada u predškolskim ustanovama u BiH bit će objavljena do kraja 2014. godine u publikaciji Podrška razvoju kvalitete u predškolskom odgoju i obrazovanju.

Podrška razvoju kvalitete u predškolskom odgoju i obrazovanju

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je institucionalni partner UNICEF-u, Ured za BiH, u okviru projekta *Povećajmo mogućnosti djeci u Bosni i Hercegovini za rano učenje* koji se realizuje uz finansijsku podršku Dubai Cares fondacije. Djelovanje Agencije u ovim aktivnostima vidljivo je u zajedničkom radu Radne grupe za rano učenje i Radne grupe za ranu detekciju i intervenciju, te u izradi akcijskih planova i aktivnostima usmjerenim na povećanje mogućnosti djeci u Bosni i Hercegovini za rano učenje. Uloga Agencije je posebno važna u dijelu razvoja planova za obuku (profesionalnom razvoju ključnih aktera), kao i samih ECE (programa za rani rast i razvoj), što je i utvrđeno planom rada s UNICEF-om krajem 2013. godine. Konkretnе projektne aktivnosti realizovane su u prvoj polovini 2014. godine.

Urađen je projekat *Osiguranje kvalitete u provedbi predškolskih programa usmjerenih na povećanje mogućnosti djeci u BiH za rano učenje* u cilju unapređenja kapaciteta stručnih radnika u oblasti kvalitetnog odgoja i obrazovanja u ranom djetinjstvu, u skladu sa savremenim razvojnim teorijama koje tumače dječiji razvoj (s posebnim akcentom na djecu uzrasta od 4. godine života do polaska u školu i djecu iz osjetljivih kategorija - djecu iz ruralnih područja, romsku djecu i djecu sa smetnjama u razvoju). Realizaciju projektnih aktivnosti finansijski je podržao UNICEF.

Izrađen je modul obuke za odgojno-obrazovne stručnjake iz svih 46 općina u BiH u kojima se implementira projekat Povećajmo mogućnosti djeci u Bosni i Hercegovini za rano učenje, uzimajući u obzir specifičnosti u radu stručnjaka u oblasti odgoja i obrazovanja koji rade s djecom predškolskog uzrasta.

Iz Agencije napominju da je za kvalitetan pristup odgojno-obrazovnom radu potrebno da se isti zasniva na potrebama djece, porodice i lokalne zajednice, te ističu da bi takav pristup potaknuo rani rast i razvoj djece, posebno djece iz osjetljivih grupa. Prema navodima iz Agencije, za ovakav vid obuke iskazan je veliki interes odgojno-obrazovnih stručnjaka.

Obuke odgojno-obrazovnih radnika realizovane su u cilju razvoja znanja i vještina planiranja i programiranja rada po načelu integrisanog kurikuluma, opservacije i planiranja odgojno-obrazovanog rada na osnovu definisanih ishoda učenja djece predškolskog uzrasta. Također, cilj je bio sticanje dodatnih znanja o razvojnim obilježjima djece i izgradnji partnerstva s porodicom, školom i lokalnom zajednicom. Oformljen je ekspertni tim koji je uz osoblje Agencije održavao obuke do kraja juna 2014. godine. Modul obuke održan je za više od stotinu odgojno-obrazovnih radnika na tri dvodnevne obuke u Mostaru, Sarajevu i Banja Luci. Dodatno je osnažena saradnja Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje s predškolskim ustanovama, ministarstvima obrazovanja i pedagoškim zavodima/Zavodom za školstvo/Pedagoškom institucijom Brčko Distrikta BiH.

Agencija je također pripremila publikaciju kao pomoć odgajateljima i drugim stručnjacima u radu s djecom predškolskog uzrasta. Publikacija sadrži stručne rade eksperata i primjere dobrih praksi rada s djecom predškolskog uzrasta i partnerstva s roditeljima/starateljima. Iz Agencije napominju da je Publikacija jedan od rezultata projekta Osiguranje kvalitete u

provedbi predškolskih programa usmjerenih na povećanje mogućnosti djeci u BiH za rano učenje.

Kontinuirani profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih stručnjaka u predškolskom odgoju i obrazovanju

Privremeno stručno tijelo za kontinuirani profesionalni razvoj odgajatelja, nastavnika i stručnih saradnika, koje se sastoji od predstavnika Agencije i obrazovnih vlasti u BiH, izradilo je *Model za unapređenje sustava kontinuiranog profesionalnog razvoja odgojitelja, nastavnika i stručnih suradnika u Bosni i Hercegovini*, a u okviru aktivnosti Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje po pitanju moderniziranja stručnog usavršavanja i profesionalnoga razvoja odgajatelja i stručnih suradnika u predškolskom odgoju i obrazovanju. U sljedećem razdoblju planiran je daljnji rad na promociji i unapređenju kontinuiranog profesionalnog razvoja odgojno-obrazovnih stručnjaka u predškolskom odgoju i obrazovanju.

Pristup kvalitetnim predškolskim programima

Poziv na djelovanje naziv je stručnog skupa koji je Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u saradnji s UNICEF-om organizovala u maju 2014. godine. Učesnici skupa, predstavnici nadležnih obrazovanih vlasti u BiH, razmatrali su mogućnosti za efikasno upravljanje u obrazovnim sistemima u kontekstu jednakog pristupa obrazovanju, kvalitete u obrazovanju, te pristupa kvalitetnim predškolskim programima. Definisani su i osnovni problemi i prepreke pravednom i kvalitetnom obrazovanju u sistemima obrazovanja u Bosni i Hercegovini, a predstavljen je i set prijedloga kako te prepreke prevazići u idućem razdoblju.

Stručni skup organizovan je kao jedna od aktivnosti tokom realizovanja dokumenta „Poziv na djelovanje“, usvojenog na Regionalnoj ministarskoj konferenciji obrazovanja u Istanbulu 2013. godine. Dokument ima za cilj ubrzati napore u pravcu osiguranja temeljnog obrazovanja za sve u razdoblju do kraja 2015. godine.

Participacija u radu međuinstitucionalnih radnih grupa i tijela za predškolski odgoj i obrazovanje

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje djeluje, preko svojih predstavnika, u UNICEF ECEC grupi u BiH, u Vijeću za djecu BiH, od njegovog zasnivanja i dio je Radne grupe, koju je oformilo Ministarstvo civilnih poslova BiH, imenovane za rad na novom strateškom dokumentu za predškolski odgoj i obrazovanje u Bosni i Hercegovini.

III REZIME

Unsko-sanski kanton, Posavski kanton, Tuzlanski kanton, Zeničko-dobojski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, Kanton Sarajevo, Kanton 10, Republika Srpska i Brčko Distrikt BiH su donijeli zakone o predškolskom odgoju i obrazovanju koji su, prema tvrdnjama nadležnih ministarstava, usklaćeni sa Okvirnim zakonom. Posebno naglašavamo da je po prvi put ove godine u Tuzlanskom, kao i u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde postignut 100-postotni obuhvat djece u godini pred polazak u školu, čime je ispunjen jedan od glavnih ciljeva iz Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Iako je u Unsko-sanskom kantonu u 2010. godini donesen i u „Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona“, broj 8/2010 objavljen Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Unsko – sanskog kantona, on do danas nije stupio na snagu.

U odnosu na prošlogodišnju Informaciju o izvršenju Okvirnog zakona, u dijelu koji se tiče donošenja vlastitih zakona nadležnih obrazovnih vlasti o predškolskom odgoju i obrazovanju, nije bilo promjena: Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski i Zapadnohercegovački kanton još uvijek nisu donijeli vlastite zakone o predškolskom odgoju i obrazovanju.

U skladu sa odredbom člana 51. Okvirnog zakona, a koja se odnosi na obavezu usklajivanja zakona nižih nivoa vlasti sa Okvirnim zakonom, poduzete su određene aktivnosti, međutim, sve zakonom zahtijevane aktivnosti nisu u potpunosti, niti u zadatim rokovima izvršene.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je realizovala određeni broj aktivnosti u cilju izvršenja obaveza koje proizilaze iz Okvirnog zakona, kao i Zakona o Agenciji, u dijelu koji se odnosi na predškolski odgoj i obrazovanje.

Na osnovu navedenog, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine predlaže da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donese slijedeće:

ZAKLJUČKE

1. Usvaja se Informacija o izvršenju Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini.
2. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine cijeni da obaveza usaglašavanja, odnosno donošenja vlastitih zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju na osnovu Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini od strane nadležnih obrazovnih vlasti nije izvršena u potpunosti, niti u zadatom roku.
3. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine apeluje na nadležne obrazovne vlasti Srednjobosanskog, Hercegovačko-neretvanskog i Zapadnohercegovačkog kantona da u što kraćem roku donesu vlastite zakone o predškolskom odgoju i obrazovanju, odnosno da okončaju započete aktivnosti donošenja zakonskih i podzakonskih akata, neophodnih za regulisanje predškolskog nivoa obrazovanja.
4. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine poziva Vladu i nadležno ministarstvo obrazovanja Unsko-sanskog kantona da bez odlaganja stvore uslove za stupanje na snagu Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Unsko-sanskog kantona, objavljenog u „Službenom

glasniku Unsko – sanskog kantona“ broj 8/2010 od 10. 6. 2010. godine i počnu sa realizacijom obaveza propisanih navedenim Zakonom.

5. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine apeluje na nadležne obrazovne vlasti i Agenciju za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje da u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine intenziviraju aktivnosti na izradi novog strateškog dokumenta za predškolski odgoj i obrazovanje u Bosni i Hercegovini, a u skladu s zaključkom koji je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na svojoj 43. sjednici održanoj 26. marta 2013. godine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 32/13 od 29. 4. 2013. godine).
6. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine apeluje na nadležne obrazovne vlasti da, u skladu sa Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, što prije osiguraju uslove za provođenje programa obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u školu.
7. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine očekuje od Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH da nastavi sa izvršenjem obaveza proizašlih iz Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini.
8. Zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da Informaciju o izvršenju Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, sa usvojenim zaključcima, dostavi nadležnim entitetskim i kantonalnim ministarstvima i skupštinama i Odjelu za obrazovanje u Vladi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i Skupštini Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.

Broj: 05-07-1-1329-19/15
Sarajevo, 3. 6. 2015. godine

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
- n/r tajnika Ministarstva -

SARAJEVO

PREDMET: Obavijest o zaključcima Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 9. sjednici održanoj 2. 6. 2015. godine, razmotrilo je i usvojilo Informaciju o izvršenju Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini te, s tim u vezi, donijelo sljedeće zaključke:

- Vijeće ministara cijeni da obveza usuglašavanja, odnosno donošenja vlastitih zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju na osnovi Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini od strane nadležnih obrazovnih vlasti nije izvršena u potpunosti niti u zadanom roku;
- Vijeće ministara apelira na nadležne obrazovne vlasti Srednjobosanskog, Hercegovačko-neretvanskog i Zapadnohercegovačkog kantona da, u što kraćem roku, donešu vlastite zakone o predškolskom odgoju i obrazovanju, odnosno da okončaju započete aktivnosti donošenja zakonskih i podzakonskih akata, nužnih za reguliranje predškolske razine obrazovanja;
- Vijeće ministara poziva Vladu i nadležno ministarstvo obrazovanja Unsko-sanskog kantona da bez odlaganja stvore uvjete za stupanje na snagu Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Unsko-sanskog kantona, objavljenog u Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona, broj 8/2010 od 10. 6. 2010. godine, i započnu realizaciju obveza propisanih navedenim zakonom;
- Vijeće ministara apelira na nadležne obrazovne vlasti i Agenciju za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje da u suradnji s Ministarstvom civilnih poslova intenziviraju aktivnosti na izradi novog strateškog dokumenta za predškolski odgoj i obrazovanje u Bosni i Hercegovini, a u skladu sa zaključkom koji je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 43. sjednici, održanoj 26. ožujka 2013. godine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 32/13 od 29. 4. 2013. godine);
- Vijeće ministara apelira na nadležne obrazovne vlasti da, u skladu s Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, što prije osiguraju uvjete za provedbu programa obveznog predškolskog odgoja i obrazovanja u godini pred polazak u školu;
- Vijeće ministara očekuje od Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH da nastavi izvršenje obveza proizašlih iz Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini;
- zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova da Informaciju o izvršenju Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini s usvojenim zaključcima dostavi nadležnim entitetским i kantonalnim ministarstvima i skupštinama i Odjelu za obrazovanje u Vladi Brčko Distrikta i Skupštini Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.

O zaključcima vas informiramo radi njihove provedbe.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša